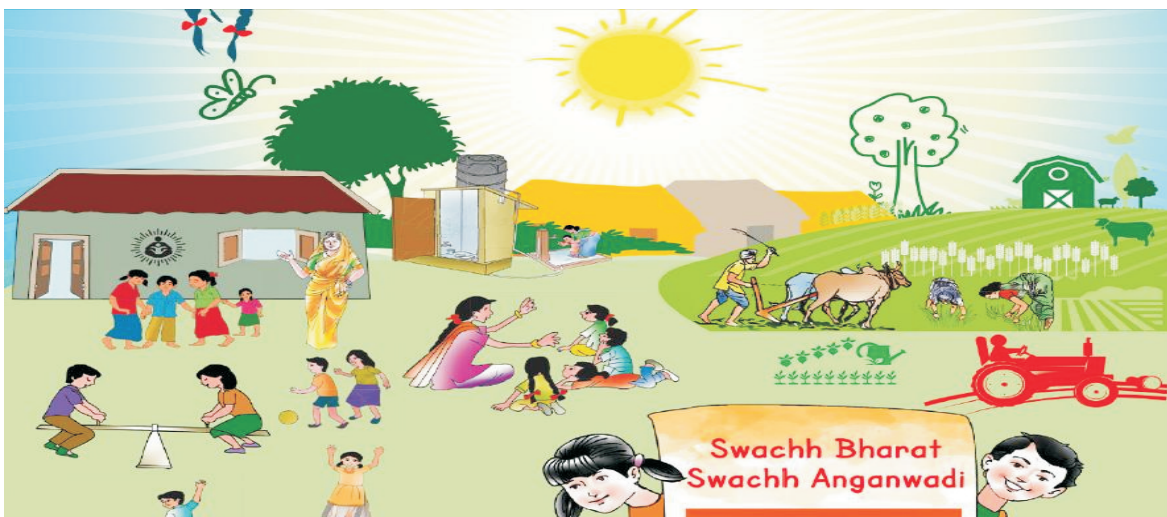

ଶିଶୁ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ମିଶନ

ଉପକ୍ରମ

- ❖ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଭାରତ ମିଶନକୁ ସମର୍ଥନ ପ୍ରଦାନ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ 14 ନଭେମ୍ବର 2014 ଦିନ ଶିଶୁ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ମିଶନ ର ଶୁଭାରମ୍ଭ କରାଗଲା ।
- ❖ ସମନ୍ୱିତ ଶିଶୁ ବିକାଶ ସେବା ସମୂହ ଅଧିନରେ ଅଙ୍ଗନବାଡ଼ି କେନ୍ଦ୍ର ଓ ତାର ଆଖପାଖ ଅଞ୍ଚଳ ରେ ସ୍ୱଚ୍ଛତା ଓ ପରିଷ୍କାର ପରିଚ୍ଛନ୍ନତା ରଖିବା ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରସଙ୍ଗ ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଇଛି, କାରଣ ଏହା ଏମିତି ଏକ କେନ୍ଦ୍ର ଯେଉଁଠି ଛଅ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତର ସବୁ ପିଲା, ଗର୍ଭବତୀ ଏବଂ ଛନ୍ଦପାନକରାଉଥିବା ମହିଳା ମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ଯୋଗ୍ୟ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସେବା ସବୁ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହି ସମୂହ ସଂକ୍ରମଣ ପ୍ରତି ଅତ୍ୟନ୍ତ ସମ୍ବେଦନଶୀଳ, ତେଣୁ ଉପରୋକ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ପାଇଁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ପଦକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକୁ ଦୃଢ଼ତାର ସହ ଅନୁସରଣ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।

1. ପରିଷ୍କାର ଅଙ୍ଗନବାଡ଼ି

- ଅଙ୍ଗନବାଡ଼ି ଭବନର ଚଟାଣ ଗୁଡ଼ିକ ସିମେଣ୍ଟ, ଟାଇଲ ବା ପଥର ବିଛା ପକ୍କା ଚଟାଣ ହେବା ଉଚିତ୍ ।
- ଅଙ୍ଗନବାଡ଼ି ପରିସର ଉପଯୁକ୍ତ ମାତ୍ରାରେ ଆଲୋକ ଓ ବାୟୁଚଳାଚଳ ସମ ହୋଇଥିବା ଦରକାର ।
- ଫାଟ ହୋଇଥିବା, ଚଟାଣ ଖସିଯିବା ହୋଇଯାଇଥିବା, ଯୋଡ଼ ଗୁଡ଼ିକ ମେଲା ହୋଇରହିଥିବା ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକ ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ସମ୍ଭବ ଚିତ୍କଟ ଓ ମରାମତି କରାଯିବା ଦରକାର ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ନିୟମିତ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଉଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ଛାତ ଓ କାନ୍ଥ ଇତ୍ୟାଦିରୁ ବୁଢ଼ାଆଣା ଢାଳି ଇତ୍ୟାଦିକୁ ନିୟମିତ ଭାବରେ ସଫା କରାଯିବା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଉଚିତ୍ ।
- ପ୍ରତିଦିନ ଘରର ଚଟାଣ, ଦରି ଓ ମଶିଣା ଇତ୍ୟାଦିକୁ ଭଲ ଭାବରେ ସଫା କରାଯିବା ଦରକାର ।
- କଣା, ଡ୍ରେନ୍, ନଳା ଅଥବା ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନଗୁଡ଼ିକୁ ଯେଉଁଠି କୀଟ ଓ ପୋକ ସୃଷ୍ଟିର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଭଲକରି ବନ୍ଦ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।

2. ପରିଷ୍କାର ପରିବେଶ

- ଅଙ୍ଗନବାଡ଼ି କେନ୍ଦ୍ରର ଆବର୍ଜନା ଗୁଡ଼ିକୁ ଗୋଟିଏ ବନ୍ଦ ଥିବା ତଟ୍ଟା ବିନ୍ ଭିତରେ ରଖାଯିବା ଉଚିତ୍ ଓ ତାପରେ ତାକୁ କମ୍ପୋଷ୍ଟ ଖତ ତିଆରି ନେଇ ପକାନ୍ତୁ ।
- ବଳକା/ନଷ୍ଟ ସାମଗ୍ରୀ ଗୁଡ଼ିକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟାନ୍ତରେ ଫୋପାଡ଼ିବା ଏକ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ କାମ ହେବା ଦରକାର ଏବଂ ଆବର୍ଜନା ଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରତିଦିନ ଖାଲି କରାଯାଇ କଚତା ତବାକୁ ଭଲକରି ବିଶୋଧକ ପ୍ରୟୋଗ କରି ଧୋଇ, ଶୁଖେଇ ପୁଣି ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ରଖନ୍ତୁ ।
- ଅଙ୍ଗନବାଡ଼ି କେନ୍ଦ୍ରରୁ ଚାରିପାଖରେ କେଉଁଠି ବି ପାଣି ଜମି ରହିବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ, ଶୌଚାଳୟ ଅଞ୍ଚଳ, ନଳକୂପ ପାଖ ଯାଗା ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ପାଣି ଜମା ରହିବାରୁ ସଫା କରନ୍ତୁ ଫଳରେ ମଶା ରକ୍ଷା ମିଳିବ ।
- ଅଙ୍ଗନବାଡ଼ି କେନ୍ଦ୍ରରୁ ବାହାରୁ ଥିବା ନଷ୍ଟ ପାଣି, ରୋଷେଇ ଘର ନଳାରୁ ବାହାରୁଥିବା ପାଣିକୁ ନିରାପଦ ଭାବରେ ଦୂରରେ ଥିବା ଏକ ସୋକ୍ ପିଟ୍ ଯାଏଁ ପହଞ୍ଚାଇବା ଦରକାର ନହେଲେ କିଚେନ୍ ଗାର୍ଡେନ୍ ଯାଏ ନଳା କରି ପହଞ୍ଚାଇ ଦିଆଯିବା ଉଚିତ୍ ।

3. ନିଜକୁ ପରିଷ୍କାର ରଖିବା

- ନିଜର କେଶ ନିୟମିତ ସମ୍ପାଦନରୁ, ପ୍ରତିଦିନ ମୁଣ୍ଡ କୁଣ୍ଡାକୁ ଏବଂ ନିଜ ମୁଣ୍ଡରେ ଉଜୁଣା ଅଛନ୍ତି ନାହିଁ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ ।
- ନିଜର ଦାନ୍ତ ପ୍ରତିଦିନ ସକାଳେ ଓ ରାତିରେ ଶୋଇବା ପୂର୍ବରୁ ସମ୍ପାଦନ କରନ୍ତୁ ।
- ପ୍ରତିଦିନ ଗାଧାନ୍ତୁ ଏବଂ ନିଜର ପୋଷାକ ପ୍ରତିଦିନ ବଦଳାନ୍ତୁ ତଥା ସମ୍ପାଦନ କରନ୍ତୁ ।
- ଏକଥା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାନ୍ତୁ ଯେ ଆପଣ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଥର ଶୌଚ ହେବାପରେ, ଖାଇବା ପୂର୍ବରୁ, ପିଲାମାନଙ୍କର ମଳମୁତ୍ର ଇତ୍ୟାଦି ସମ୍ପାଦନ କରିବା ପରେ, କୌଣସି ଘା ସମ୍ପାଦନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଓ ପରେ, କଚଡ଼ା ଇତ୍ୟାଦି ସମ୍ପାଦନ ପରେ ନିଜର ହାତକୁ ସାବୁନରେ ଭଲକରି ଧୋଇଛନ୍ତି । ଆମେ ନିଜର ନଖ ଗୁଡ଼ିକୁ ଭଲକରି କାଟି ସର୍ବଦା ପରିଷ୍କାର ରଖିବା ଉଚିତ୍ ।
- ହାତ ଗୁଡ଼ିକୁ ବେଶ୍ ବ୍ୟବହୃତ ଭଙ୍ଗରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଅଂଶ ଓ ପାପୁଲି ମଧ୍ୟ ଘସାଘସି କରି ସମ୍ପାଦନ ରଖିବା ଉଚିତ୍ ।
- ଖାଲି ପାଦ ଗୁଡ଼ିକ ସଂକ୍ରମିତ ମାଟି ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସି ରୋଗ ହେବାରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବା ପାଇଁ ଚପଲ/ଗୋଡ଼ା ନିଷ୍କର୍ମ ପିନ୍ଧନ୍ତୁ ।
- ଅଙ୍ଗନବାଡ଼ି କେନ୍ଦ୍ର ଗୁଡ଼ିକର ସିଙ୍କ୍ ଏବଂ ହାତ ଧୁଆ ନଳ, ପିଲାଙ୍କ ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ଭଙ୍ଗଟାରେ ରହିବା ଦରକାର ଏବଂ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ନିୟମିତ ଭଙ୍ଗରେ ସମ୍ପାଦନ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।

4. ପରିଷ୍କାର ଖାଦ୍ୟ

- ଖାଦ୍ୟ ରୋଷେଇ ଓ ବଜାବଜି ହେଉଥିବା ବାସନ କୁସନ ଓ ଉପକରଣ ଗୁଡ଼ିକୁ ପାଣି ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ଡିଟରଜେଣ୍ଟରେ ସମ୍ପାଦନ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।
- ଗହମ, ଧାନ ପରି ଶସ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକୁ ଭଲକରି ଟାଇଟ୍ ହୋଇ ପ୍ୟାକ୍ ହୋଇଥିବା ବସ୍ତା ବା ବନ୍ଦ ହୋଇଥିବା ଟିଣରେ ରଖାଯିବା ଉଚିତ୍ ।
- ଟି.ଏଚ୍.ଆର୍. ଗୁଡ଼ିକୁ ପରିଷ୍କାର କ୍ଷମରେ ତଥା ଏହା ଜଳୀୟ ବାଷ୍ପ ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ନ ଆସିବା ପାଇଁ ଏହାକୁ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକ ଜରିରେ ଘୋଡେଇ ରଖାଯିବା ଉଚିତ୍ ।
- ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଗୁଡ଼ିକୁ କାନ୍ଥରୁ ଛାଡ଼ିକି ରଖିବା ପାଇଁ କାଠର ଥାକ ଆଦି ବ୍ୟବହାର କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।
- ନୂଆ ଝକ ଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବହାର ପୂର୍ବରୁ ପୁରୁଣା ଝକ ଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟବହାର କରି ସାରିବା ଉଚିତ୍ ।
- ଖାଦ୍ୟ ଭଣ୍ଡାର କରିବା, ତେଲ ଓ ପାଣି ରଖିବା ପାଇଁ ରାସାୟନିକ କଙ୍କେନର କେବେ ବି ବ୍ୟବହାର କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ନୁହେଁ ।
- ଖାଦ୍ୟକୁ ବଡ଼ ତାଙ୍କି ଇତ୍ୟାଦି ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇ ବାଢ଼ିବା ଉଚିତ୍ ।
- ଏକଥା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଇ ନିଅନ୍ତୁ ଯେ, ରୋଷେଇ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ସାମଗ୍ରୀ ଗୁଡ଼ିକ ଅପମିଶ୍ରଣ ତଥା କୀଟନାଶକ ଇତ୍ୟାଦି ଠାରୁ ଦୂରରେ ରହିବା ଉଚିତ୍ ।
- ରୋଷେଇ ଘରର ଆଖପାଖ ଅଞ୍ଚଳରେ କୌଣସି ପ୍ରକାରର ବିଷାକ୍ତ ରାସାୟନିକ ପଦାର୍ଥ/ବିଷ/କୀଟନାଶକ ଇତ୍ୟାଦି ରଖାଯିବା ଅନୁଚିତ୍ ।

5. ସୁସ୍ଥ ପାନୀୟ ଜଳ

- ଖାଦ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ଧୁଆଧୁଇ କରିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ପାଣି ଏମିତି ବ୍ୟବହାର କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ଯେମିତିକି ଏହା ପାଣିକୁ ଦୂଷିତ ନକରେ ।
- ପାଣି ରଖାଯାଉଥିବା ଟାଙ୍କି/ବାଲଟି ଇତ୍ୟାଦିକୁ ନିୟମିତ ବ୍ୟବଧାନରେ ସମ୍ପାଦନ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।
- ସୁରକ୍ଷିତ ପାନୀୟ ଜଳ ଉପଲବ୍ଧ ରହିବା ଦରକାର ଏବଂ ତାକୁ ଭଲ ଯାଗାରେ ରଖାଯିବା ଦରକାର । ସେହି ଯାଗା ବା ପାତ୍ରରେ ନଳ ବା ଟ୍ୟାପ ଲାଗିଥିଲେ ଭଲ ।
- ପାତ୍ରରୁ ପାଣି କାଢ଼ିବା ସମୟରେ ହାତ ପୁରାଇବା ଦରକାର ନାହିଁ ।
- ଯଦି ଝାଟର ଫିଲଟର/ପ୍ୟୁରିଫାୟାର ବ୍ୟବହାର କରାଯାଉଛି ତେବେ ତାଙ୍କୁ ସମ୍ପାଦନ କରାଯିବା ନିଆଯିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀ ଅନୁସରଣ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ ।
- ପିଇବା ପୂର୍ବରୁ ଓ ରୋଷେଇ ପୂର୍ବରୁ ପାଣିକୁ ଫୁଟାଇ ନେବା ଏକ ସୁରକ୍ଷିତ ଏବଂ ସରଳ ଉପାୟ ଯାହା ଅନୁସରଣ କରାଯାଇପାରେ ।

6. ପରିଷ୍କାର ଶୌଚାଳୟ

- ପିଲାମାନେ ଯିବା ପରେ ପ୍ରତିଦିନ ସକାଳେ, ଶୌଚାଳୟ ଗୁଡ଼ିକୁ ପରିଷ୍କାର କରାଯିବା ଦରକାର ଏବଂ ଏହାକୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସମୟରେ ପରିଷ୍କାର ରଖାଯିବା ଦରକାର ।
- ଶୌଚାଳୟ ପାଖରେ, ସୁବିଧାଜନକ କ୍ଷମରେ ସାବୁନ୍ ଓ ପାଣି ରହିବା ଦରକାର ।
- ଶୌଚାଳୟ ଗୁଡ଼ିକ ପାଇଁ ନିୟମିତ ଜଳ ପ୍ରବାହ ରହିବା ଦରକାର ।
- ଟ୍ୟାପ୍ ଗୁଡ଼ିକରେ ଲିକ୍ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ ।
- ପିଲାମାନଙ୍କୁ ସୁବିଧା ହେବାପରି ଶୌଚାଳୟ ତିଆରି ହେବା ଉଚିତ୍ ।
- ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅନୁକୂଳ ଶୌଚାଳୟ ନିର୍ମାଣର ମୁଖ୍ୟ ବିବେଚନା ଗୁଡ଼ିକ ଏହିପରି ହେବା ଉଚିତ୍:
 - ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଗୋପନୀୟତା, କାନ୍ଥ ଗୁଡ଼ିକରେ ପଶୁ ପକ୍ଷୀ ଇତ୍ୟାଦିର ଚିତ୍ର ଇତ୍ୟାଦି, ପୁଅ ଓ ଝିଅ ପିଲାଙ୍କ ପାଇଁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଶୌଚାଳୟ, ଶୌଚାଳୟ ଭିତରେ ଧୁଆଧୁଇ ଏବଂ ପରିଷ୍କାର ହେବା ପାଇଁ ସୁବିଧା ଉପଲବ୍ଧ ।